

W tym celu należało przede wszystkim zbadać stan zachowania i rozkład w czasie i przestrzeni obiektów, które miały być przedmiotem badań. W tym celu należało przede wszystkim zbadać stan zachowania i rozkład w czasie i przestrzeni obiektów, które miały być przedmiotem badań.

Kolejnym etapem było zbadać w sposób systematyczny sposób w czasie i przestrzeni obiektów, które miały być przedmiotem badań. W tym celu należało przede wszystkim zbadać stan zachowania i rozkład w czasie i przestrzeni obiektów, które miały być przedmiotem badań.

Przez to, widać, że przedmiotem badań są przede wszystkim obiekty, które miały być przedmiotem badań. W tym celu należało przede wszystkim zbadać stan zachowania i rozkład w czasie i przestrzeni obiektów, które miały być przedmiotem badań.

W tym celu należało przede wszystkim zbadać stan zachowania i rozkład w czasie i przestrzeni obiektów, które miały być przedmiotem badań. W tym celu należało przede wszystkim zbadać stan zachowania i rozkład w czasie i przestrzeni obiektów, które miały być przedmiotem badań.

W tym celu należało przede wszystkim zbadać stan zachowania i rozkład w czasie i przestrzeni obiektów, które miały być przedmiotem badań. W tym celu należało przede wszystkim zbadać stan zachowania i rozkład w czasie i przestrzeni obiektów, które miały być przedmiotem badań.

Władysław Jagodziński

A. I. Awgustinik, K WOPROSU O METODIKIE ISSLEDOWANIJA DRIEW-NIEJ KIERAMIKI, „Kratkije Soobsczenija o dokładach i polewych issledowanijach Instituta Istorii Materialnoj Kultury“, z. 64: 1956, s. 149—156.

Artykuł Awgustinika: *W sprawie metody badania dawnej ceramiki*, poświęcony jest szczegółowemu omówieniu i systematyce kryteriów niezbędnych do przeprowadzenia poprawnej analizy ceramiki. Waga tego krótkiego artykułu polega na jego zwięzłości i rzeczowym zestawieniu, w większości wypadków stosowanych już, szczegółowych sposobów opracowania ceramiki w całość, którą można określić mianem metody kompleksowej. Znaczenie tego rodzaju systematyki jest oczywiście dla każdego archeologa, gdyż najliczniejszym, choć nie zawsze uważanym za pełnowartościowe, źródłem archeologicznym jest ceramika. Niniejszy artykuł dotyczy jedynie metody badania naczyń glinianych.

Na wstępie autor podkreśla znaczenie badań nad ceramiką dla poznania stanu i techniki wytwórczości z odległych okresów, przy czym stwierdza, że badanie dawnej ceramiki nie odpowiada poziomowi współczesnych naukowo-technicznych metod. Ceramika, zdaniem autora, jako produkt społecznej wytwórczości powinna być sklasyfikowana zgodnie z jej cechami powstałymi w procesie produkcji. Uwzględnienie jednej lub kilku cech ceramiki nie daje pełnego obrazu, który można uzyskać wyłącznie poprzez szczegółową analizę w oparciu o wszechstronne kryteria badawcze.

Dla sporządzenia podstawowej dokumentacji technicznej naczyń autor proponuje następujący schemat: A. — Wybór na podstawie cech zewnętrznych okazów, charakteryzujących materiał z wykopu. B. — Zbadanie wybranych fragmentów pod kątem następujących cech: grupa I — forma, wymiary, właściwości konstrukcyjne wytworu lub fragmentu; grupa II — wyrobienie i skład masy ceramicznej, lepienie i wykończenie naczynia oraz ślady działania ognia; grupa III — wykończenie wytworu (ornamentyka, malowanie, pobiałka itp.); grupa IV — przeznaczenie wytworu określane na podstawie cech eksploatacji występujących na naczyniu łącznie z innymi danymi. Następnie autor omawia szczegółowo powyżej przedstawione grupy badanych cech. Dla rejestracji grupy I uważa on za wystarczający pomiar, szkic i fotografię. Przy omówieniu grupy II podaje natomiast między innymi praktyczne sposoby badania domieszki, gliny, porowatości skorupy, rozeznanie sposobów lepienia, działania ognia i innych właściwości.

Szczególnie dużo miejsca poświęca autor omówieniu wyników badań nad wypaleniem ceramiki. W oparciu o interesujące obserwacje dokonane na ułamkach naczyń kultury trypolskiej przedstawia sposób badania cech ujętych w przytoczonym powyżej schemacie w grupie III. Zwraca tu uwagę, że np. pobiałka, glazura, emalia pokrywające naczynia miały, poza walorami estetycznymi, znaczenie praktyczne, polegające na prawie całkowitym zlikwidowaniu porowatości naczynia.

Na zakończenie autor formułuje konkretne postulaty, których realizacja doprowadziłaby, jego zdaniem, do właściwego pełnego opracowania dawnej ceramiki. Porusza więc konieczność zastosowania współczesnych fizyko-chemicznych metod badawczych oraz dokumentacji ważniejszych technicznych cech fragmentów uszeregowanych według czterech wyżej omówionych grup: stworzenie obiektywnych warunków klasyfikacji przez fotografowanie szlifów naczyń lub fragmentów; określenie przepuszczalności; składu masy ceramicznej, co pozwoliłoby na wyróżnienie typów; zastosowanie analizy spektralnej dla poznania składu farb, lakierów itd.; zastosowanie analiz termicznych i dilatometrycznych w celu uchwycenia obiektywnych warunków wypalania; a poza tym badania wytrzymałości naczynia.

Dla osiągnięcia odpowiednich rezultatów w badaniach nad ceramiką niezbędna jest, zdaniem autora, współpraca archeologów z technologami. Przy odtwarzaniu technologicznych sposobów wykonywania ceramiki wskazane byłoby stworzenie aspirantur o profilu archeologiczno-technologicznym przy współdziałaniu katedr zarówno uniwersyteckich, jak i politechnicznych.

Do drobnych usterek omówionej pracy można zaliczyć przyjętą przez autora nomenklaturę podstawki obrotowej dla grupy I i II. Od początku bowiem pojawienia się ceramiki obtaczanej mamy do czynienia z kołem garncarskim o konstrukcji udoskonalanej z biegiem czasu.

Należy jednak stwierdzić, że artykuł Awgustinika, jako jeden z nielicznych tego typu w literaturze archeologicznej, posiada duże znaczenie dla ujednoczenia i właściwego ustawienia sposobów opracowania ceramiki. Zawarte w nim postulaty powinny być możliwie szybko zrealizowane również w archeologii polskiej.

Jadwiga Bronicka-Rauhut